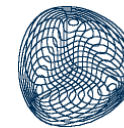

MARJADE JA SEENTE KORJAMINE ELANIKKONNAS

Hella Kaldaru

Oktoober 2011

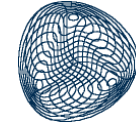
Uuringu läbiviimisest

Käesolev aruanne on koostatud Turu-uuringute AS Omnibuss 10/2011 raames läbi viidud elanikkonnaküsitluse tulemuste kohta. Aruanne esitatakse Riigimetsa Majandamise Keskusele.

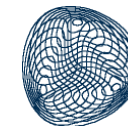
- Uuringu valim oli Eesti 15-74-aastane elanikkond
- Valimi suurus oli 1000 vastajat, analüüsiks sobivaid vastuseid andsid 1001 vastajat
- Uuringutulemused on laiendatavad kogu vastavaealisele elanikkonnale
- Vastaja valik toimus mitmeastmelise juhuvalikuna
- Küsitluspunktide jaotamisel lähtuti asulatüüpidest ja Eesti rahvastikutihedusest piirkonniti
- Küsitlus toimus vastajate kodudes intervjueri vahendusel
- Igast valimisse sattunud leibkonnast küsitleti ühte inimest
- Aadresside valikul lähtuti etteantud stardiaadressist küsitluspunktis
- Vastaja valikul lähtuti nn noorema mehe reeglist
- Andmed on kaalutud vastajate soo ja vanuse järgi
- Küsitlus toimus 13.10-26.10.2011

KOKKUVÕTE

- Metsas marjul ja seenel käis tänavu 52% elanikkonnast
- Pooled metsaskäijatest piirdusid 1-3 käigukorraga
- Marju korjas 68%, seeni 89% metsaskäijatest
- Laias laastus korjati tänavu ca 5 miljonit liitrit marju ja 8 miljonit liitrit seeni
- Enamus (59%) metsaskäinutest korjas seeni-marju pigem või kindlasti tarbe pärast
- Saagi põhiline kasutuseesmärk oli ülekaalukalt talveks säilitamine (68%)

TULEMUSTEST DETAILSEMALT

Tänavu suvel-sügisel käis metsas marjul ja seenel **veidi üle poole** – 52%- täiskasvanud (15-74-aastasest) elanikkonnast. Arvestades, et Statistikaameti andmeil on selles vanuses elanikke Eestis 1 032 257, ning võimalik valimiviga oli $\pm 3,4\%$, võib üldistada, et marjulisi-seenelisi oli Eesti metsades liikumas tänavu umbes pool miljonit, täpsemalt 499 612 – 570 838.

Levinud müüt, et marjul-seenel käivad tänapäeval vaid pensionärid, sai antud küsitlusega ümber lükatud: tunduvalt üle keskmise oli marjulisi-seenelisi hoopis keskealiste 30-59-aastaste seas (59-60% vanusegrupist). Pensionäridest metsaskäijate osakaal jäi päris keskmisele tasemele (52%), suurem on aga pensionäridest marjuliste-seeneliste metsaskäimise sagedus. Kõige vähem käidi marjul-seenel noorte, eriti 15-19-aastaste vanusegrupis – 33%.

Muude taustrühmade puhul väärrib märkimist, et keskmisest märksa enam oli marjulisi-seenelisi muidugi väikelinnade ja maa elanike ning pere koosseisust lähtuvalt ainult täiskasvanutest koosnevate perede ja/või keskmise sissetulekuga (400-500 eurot pereliikme kohta kuus) perede seas. Auto omamine soodustas metsaskäimist (54%). Regioonidest jäi metsaskäijate osakaal keskmisest madalamaks Ida-Virumaal (46%), vastavalt sellele oli väike vahe ka eestlaste ja mitte-eestlaste näitajates (vast. 53% ja 50%).

Enamus marjulistest-seenelistest käis metsas **1-5 päeval** – 63% sihtrühmast e. 33% kõigist elanikest. Rohkem kui 10 päeval käis metsas vaid 12% sihtrühmast e. 6% kogu elanikkonnast.

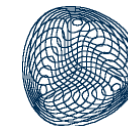
Keskmisest sagedasem oli metsaskäimine pensionäride ja Lõuna-Eesti elanike seas, maa- ja väikelinnade elanike seas muidugi suurem kui suurte linnade elanike puhul.

Suurem osa (89%) mainitud metsaskäijatest korjas **seeni**. Marju korjas 68% metsaskäijatest.

Marjakorjajaid oli metsaskäijate seas keskmisest enam pensionäride ja muude mitte-töötavate inimeste, Põhja-Eesti ja/või maa- ja väikelinnade elanike puhul, vanemate inimeste seas sagedamini kui nooremate seas, välja arvatud 15-19-aastased, kelle seas oli marjakorjajaid keskmisest enam (kuigi metsaskäijaid, nagu öeldud, üldiselt vähe).

Seenekorjajaid oli keskmisest enam Ida-Virumaa, Lõuna-Eesti, väikelinnade ning suurima sissetulekuga (651+ eur pereliikme kohta) metsaskäijate gruppides.

TULEMUSTEST DETAILSEMALT

Ligi pooltel, kes korjasid marju, jäi saak **1-5 l vahele** (31% metsaskäijatest, 45% marjulistest). Üle 10 liitri marju korjas 21% metsaskäijatest e. ca 31% marjulistest.

Suuremaid koguseid (üle 10 l) marju korjati keskmisest enam pensionäridest metsaskäijate (35%) ja/või vastavalt kõige vaesemate elanike (kuni 200 eurot pereliikme kohta kuus) seas (33%) ja/või Lõuna-Eesti grupis (30%). Kogused olid seda väiksemad, mid nooremad olid vastajad, sest ka metsaskäikude kordi oli kõige vähem noorte vastajate puhul.

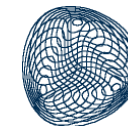
Seeneliste saagid olid eelduspäraselt suuremad. 1-5 l seeni korjas 29% seenelistest e. 26% metsaskäijatest. Rohkem kui veeämbritäie - üle 10 l seeni korjas 39% seenelistest (ca 36% metsaskäijatest).

Suurimate kogustega paistsid taas silma pensionärid, Ida-Virumaa ja Lõuna-Eesti vastajad. Kui marjuliste puhul oli suuresaagilisi rohkem ühistranspordiga, siis seeneliste puhul autoga sõitjate seas. Ka meeste seas oli nii seenelisi üldse kui ka suuremate saakide omanikke rohkem kui naiste seas.

Arvestades Statistikaameti andmeid elanikkonna suuruse kohta ning küsitluses saadud protsente, võib väga kaudsetes piirides öelda, et **marju korjati sel suvel ca 5 miljonit liitrit** (4 638 444 – 5 299 713), **seeni umbes 8 miljonit liitrit** (7 605 739 – 8 690 033). Ühe metsaskäija kohta tuleb seega ca 9, 3 l marju ja 15,2 l seeni. Konkreetselt marjakorjaja kohta tuleb arvestuslikult ca 13,6 l marju, seenekorjaja kohta 17,2 l seeni.

(Arvutuste puhul tekitavad ebamäärasust mitmed tegurid: elanikkonna arvu ebatäpsus enne rahvaloendust, lubatud statistiline kõikumine küsitlustulemustes ning tõenäoliselt suur ebatäpsus vastajate poolt käigu pealt antud liitrite arvus.)

TULEMUSTEST DETAILSEMALT

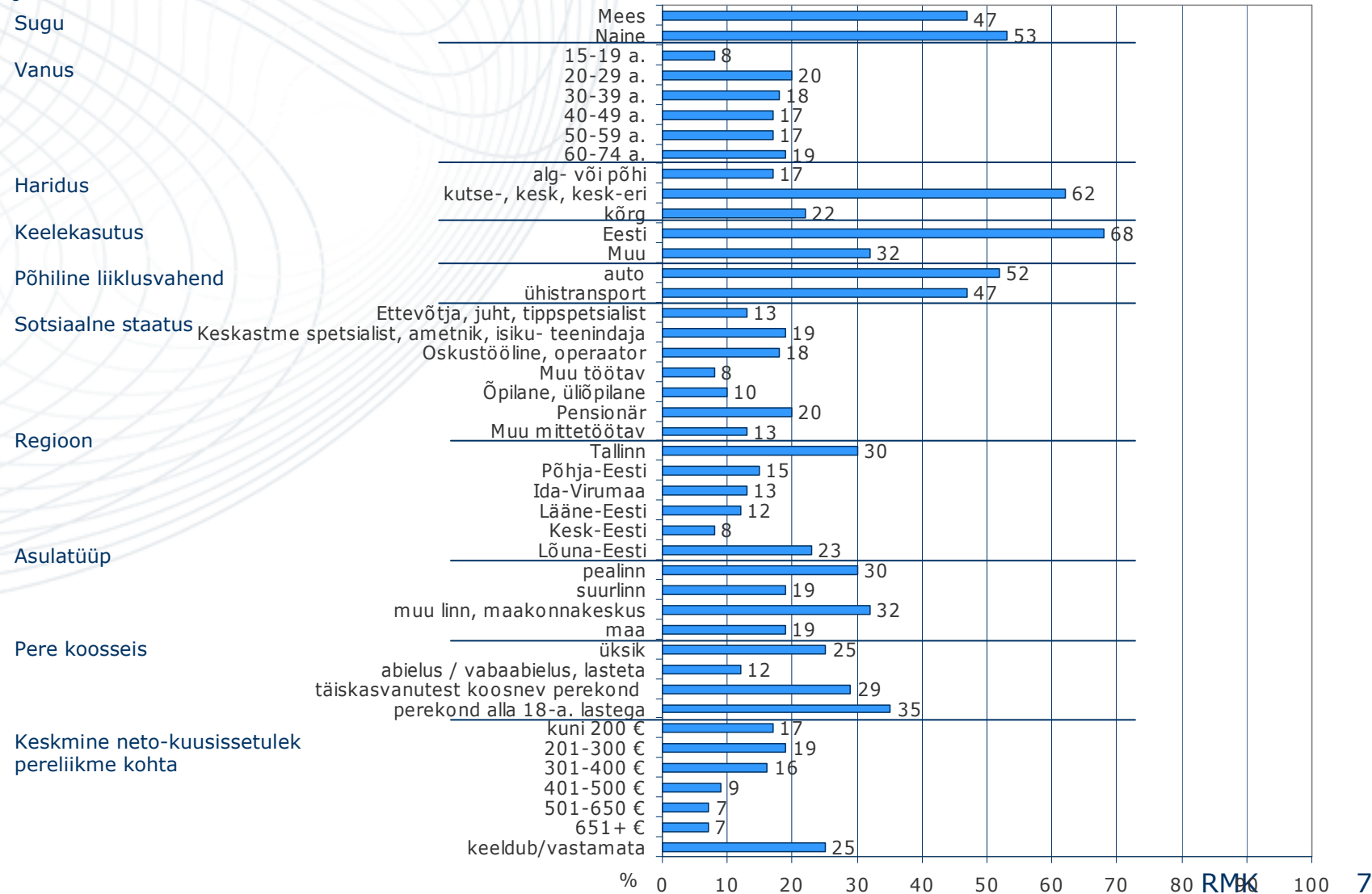
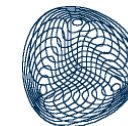
Marjuliste-seeneliste enamik (59%) käis metsas **põhiliselt tarbe pärast**. Puhtalt lõbu pärast käis marjul ja seenel vaid 8% sihtrühmast. Tarbe pärast käimine on selgemas seoses sissetulekutega, kus madalaima sissetulekuga grupist (kuni 200 eur pereliikme kohta) käis metsas tarbe pärast 73%. Ka 15-19-aastaste seas, kus metsaskäik ei olnud kuigi populaarne, käis suurem osa (62%) metsas pigem või kindlasti tarbe pärast.

Lõbu pärast käidi keskmisest sagedamini marjul või seenel ettevõtjate, juhtide, tippspetsialistide, kõrgharidusega vastajate, Tallinna elanike, suurema sissetulekuga vastajate seas, kuigi kõigist neist gruppidest vähemalt kolmandiku moodustas ka tarbe pärast saagikorjajate osa.

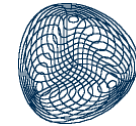
Saagi põhiline kasutusviis oli **hoidiste tegemine, talveks säilitamine** - 68% korjajatest. Kiire ärasöömine oli põhiliseks kasutusviisiks 24%-le korjajatest. Vaid 4% vastajatest-metsaskäijatest mainis peamise motiivina müüki. Muude kasutusviisidena nimetati kinkimist. Siiski ei mõlkunud korjajate peas ainult varude soetamine: loetledes kõiki mooduseid, mida saagiga tehti, nentis söömist siiski 74% metsaskäijatest ning hoidistamist kokku 78%.

Talveks säilitamist mainiti põhilise kasutusviisina kõigis taustrühmades. Kõige harvemini, kuigi samuti enamuse poolt (51%) valiti see vastus 15-19-aastaste seas, kus keskmisest sagedamini (34%) mainiti peamise viisina kohesöömist ning müüki (10%).

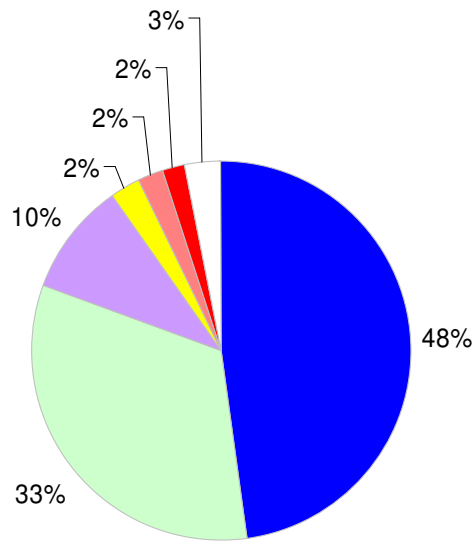
Vastajaskonna struktuur. Kõik vastajad n=1001

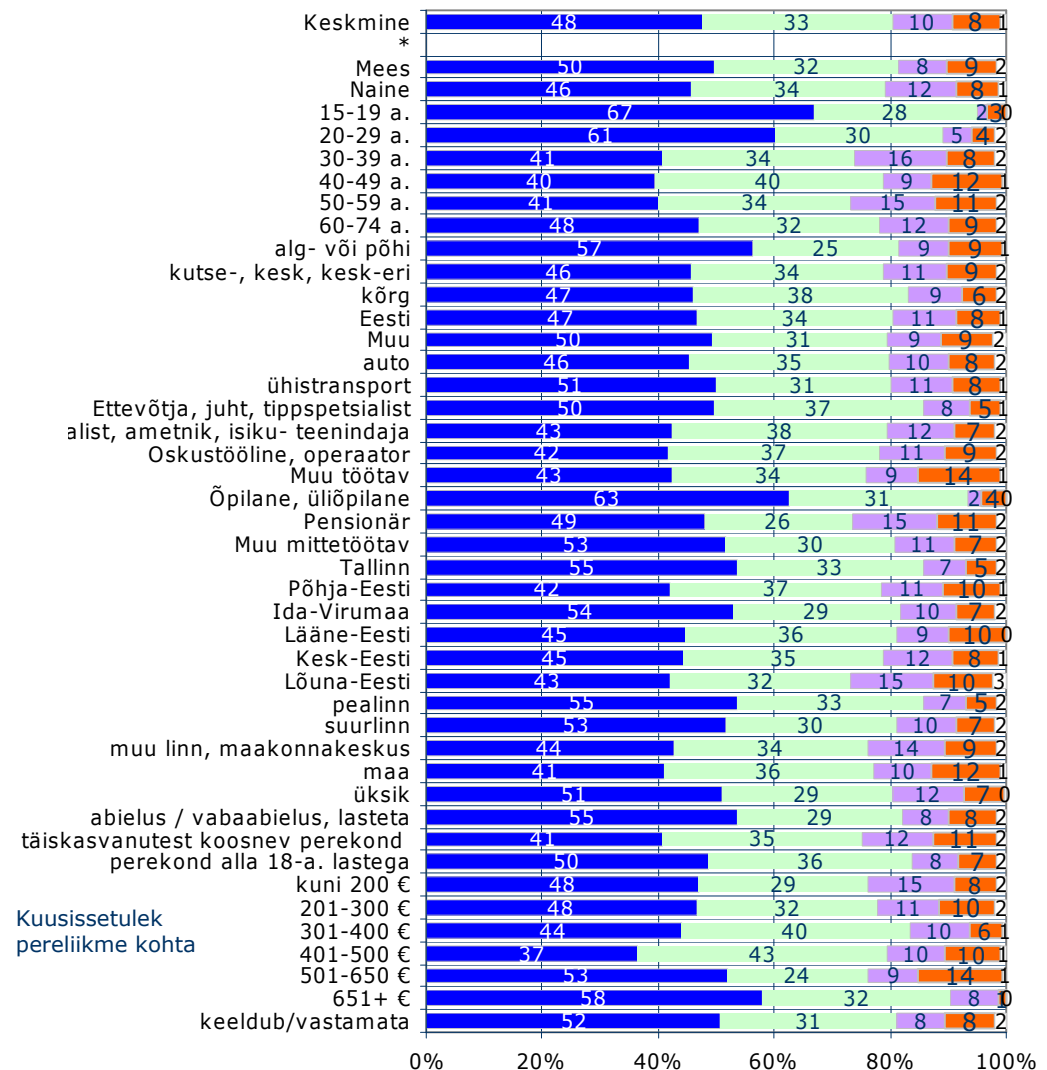
Mitmel päeval käidi tänavu suvel ja sügisel metsas marjul või seenel? Kõik vastajad n=1001

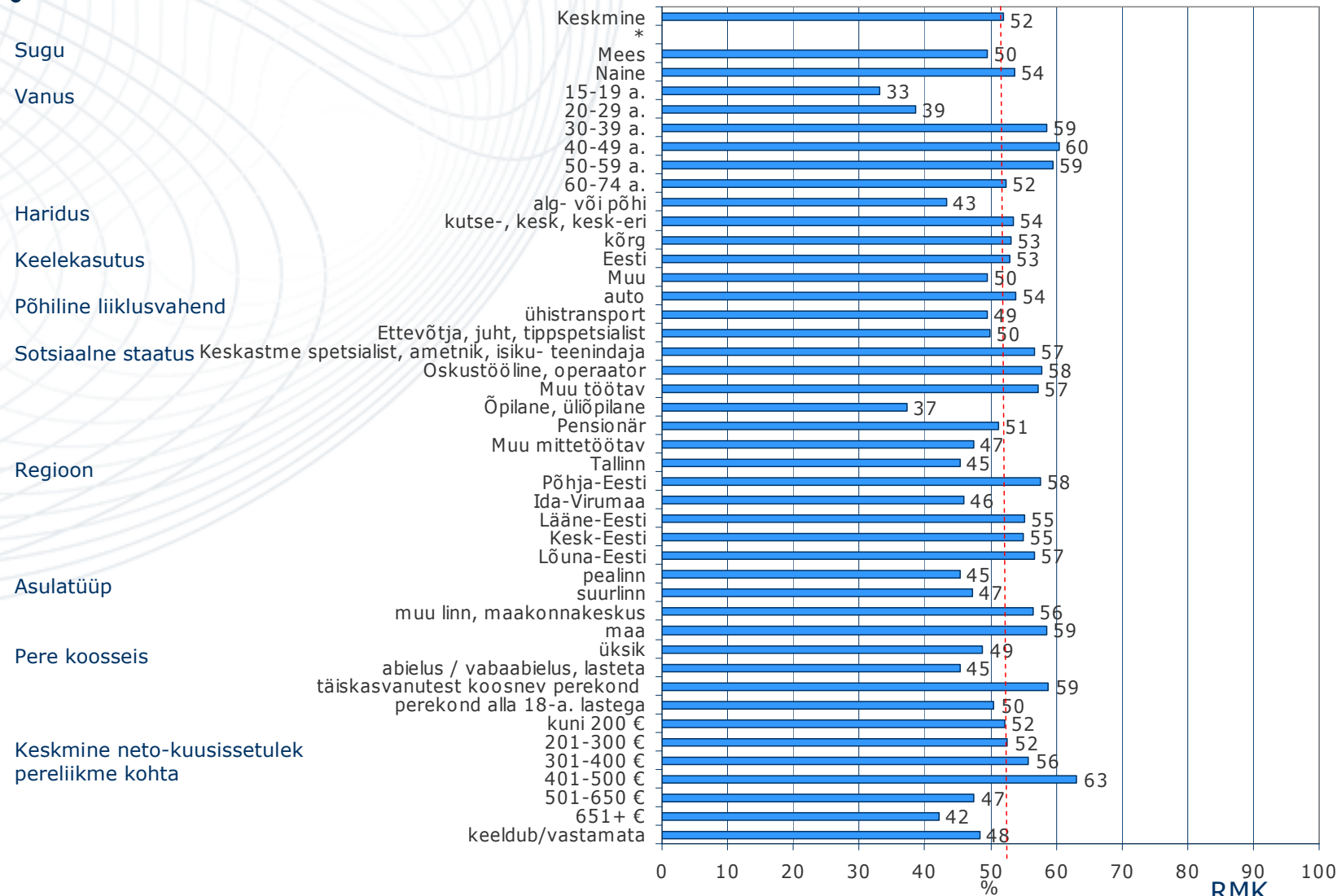
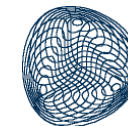
- üldse mitte
- 1-5 päeva
- 6-10 päeva
- 11-15 päeva
- 16-20 päeva
- üle 20 päeva
- ei oska öelda

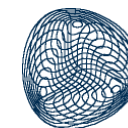
■ üldse mitte ■ 1-5 päeval ■ 6-10 päeval ■ üle 10 päeva □ Ei oska öelda

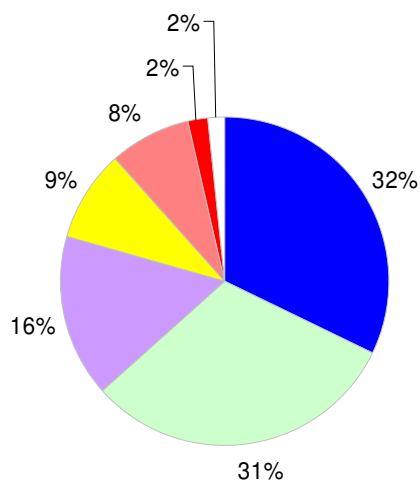
Marja ja seenekorjajate profiil. On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

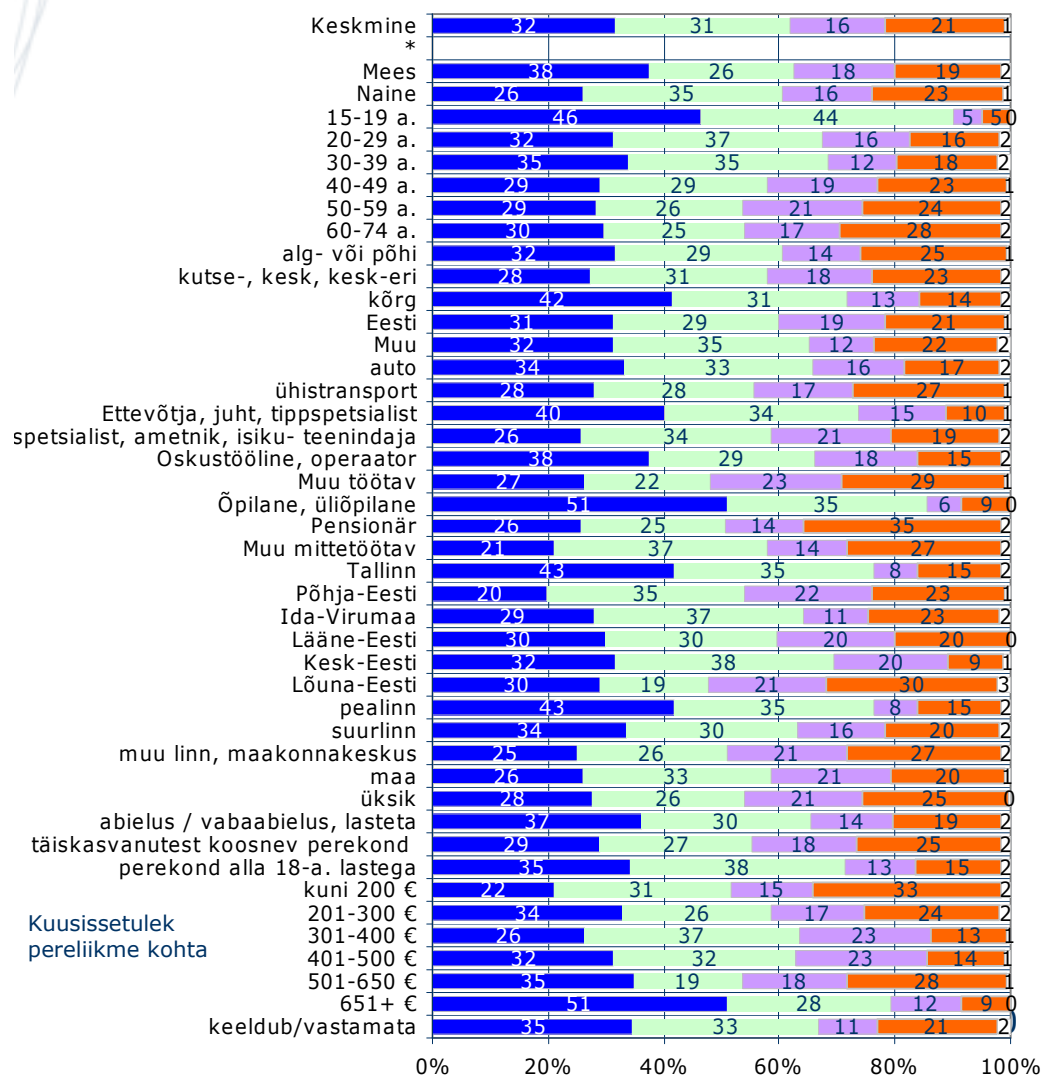
Kui suurtes kogustes korjati metsamarju? On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

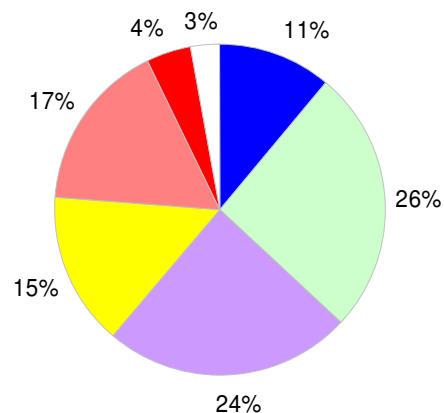
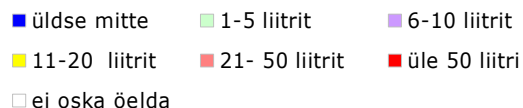
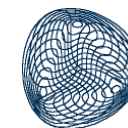
■ üldse mitte ■ 1-5 liitrit ■ 6-10 liitrit
■ 11-20 liitrit ■ 21- 50 liitrit ■ üle 50 liitrit
 ei oska öelda

■ üldse mitte ■ 1-5 liitrit ■ 6-10 liitrit ■ üle 10 liitrit Ei oska öelda

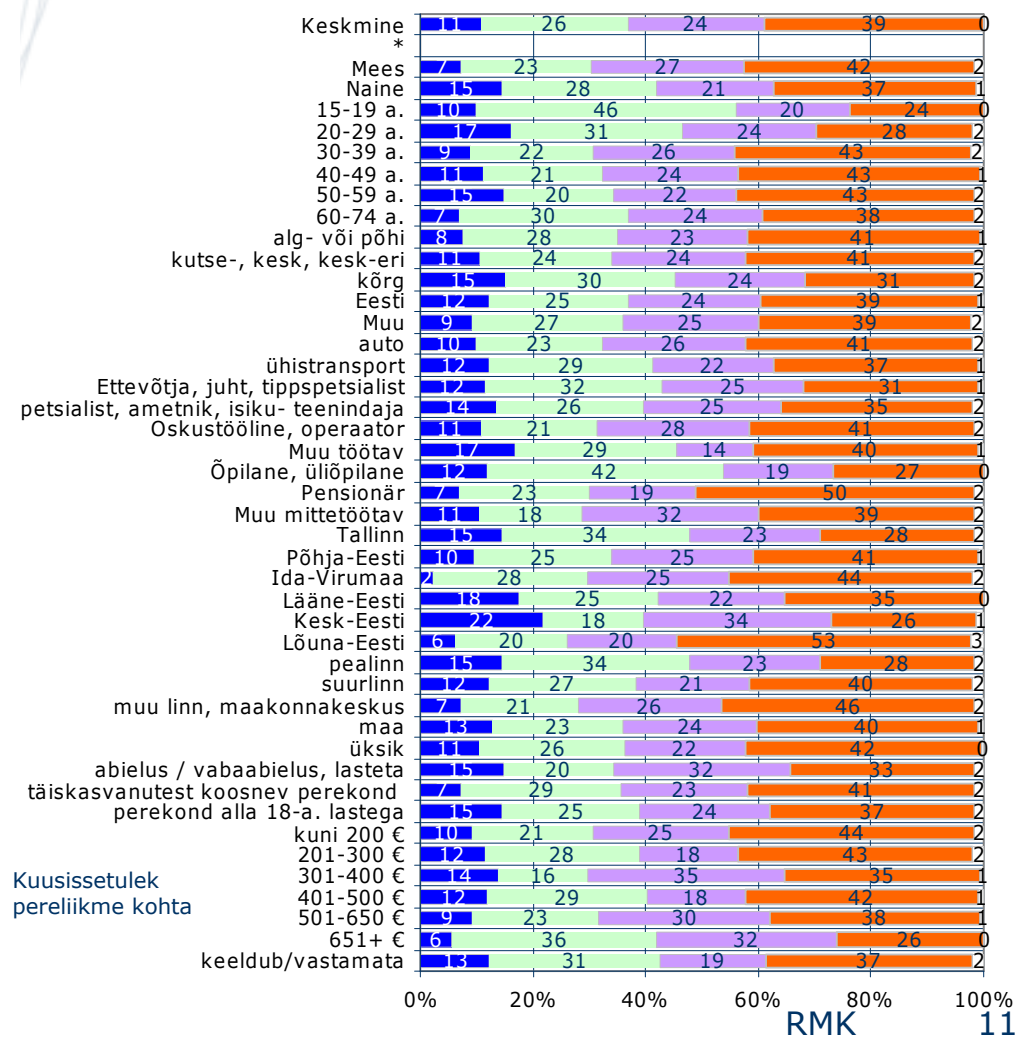

Kui suurtes kogustes korjati seeni? On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

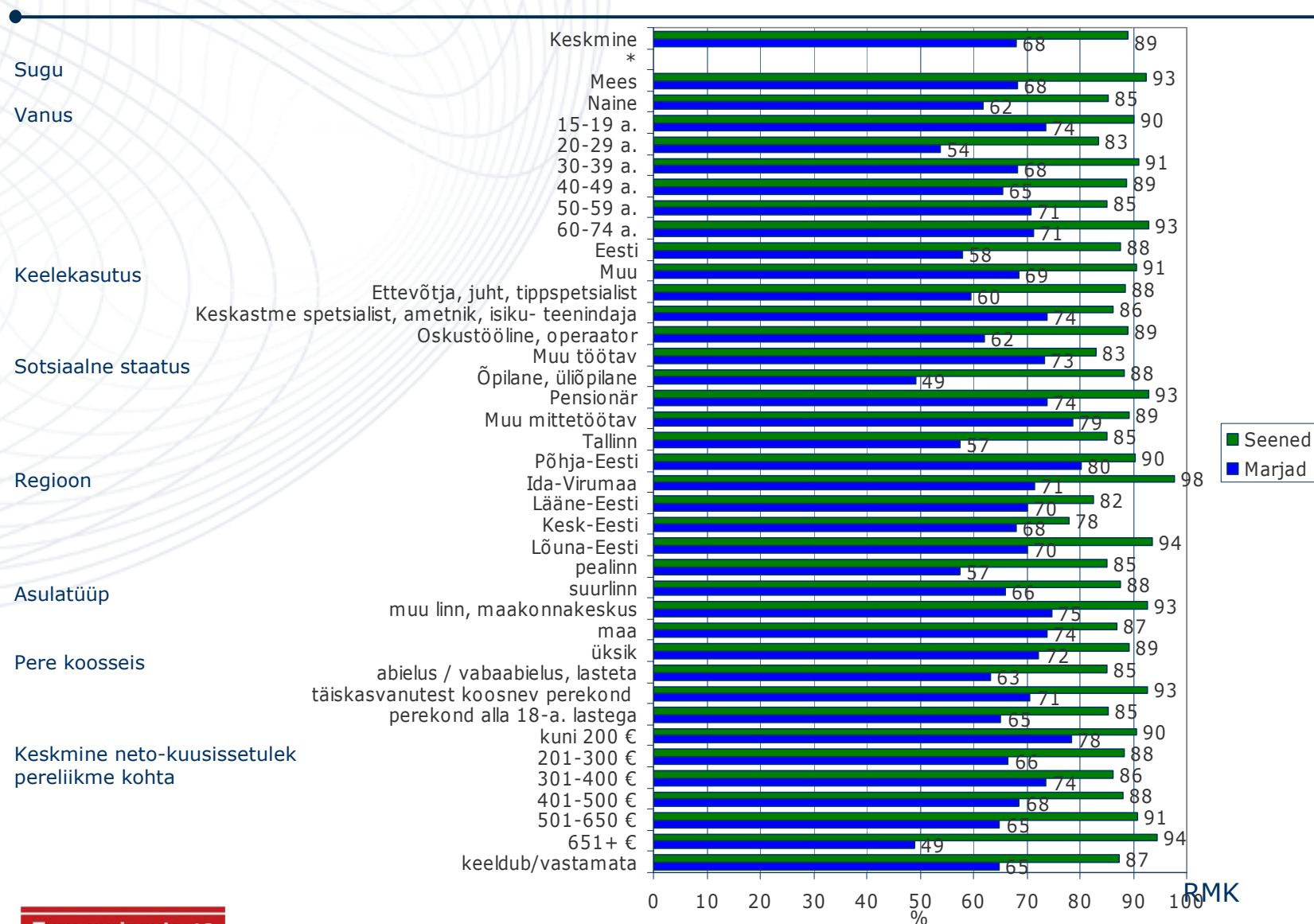
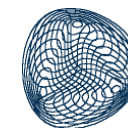

Legend for bar chart:

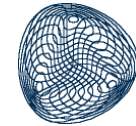
- üldse mitte
- 1-5 liitrit
- 6-10 liitrit
- üle 10 liitri
- Ei oska öelda

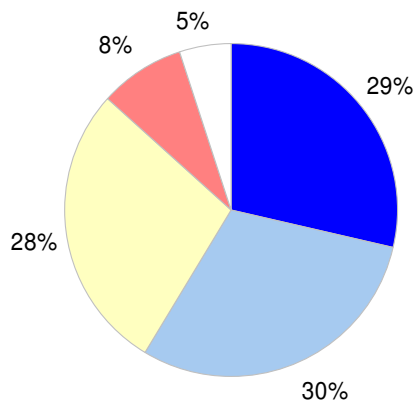
Marjakorjajate vrs. seenekorjajate profiil. On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

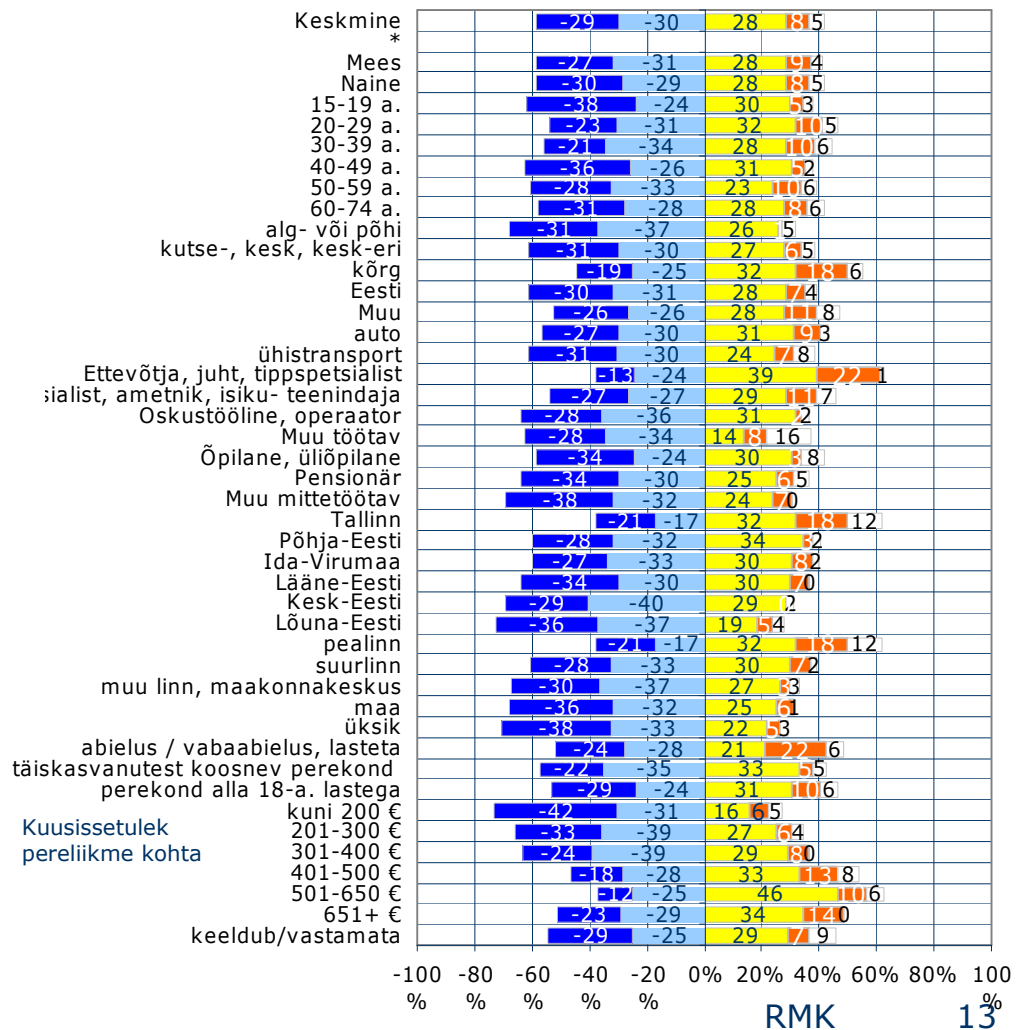
Kas marjul-seenel käidi rohkem tarbe või lõbu pärast? On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

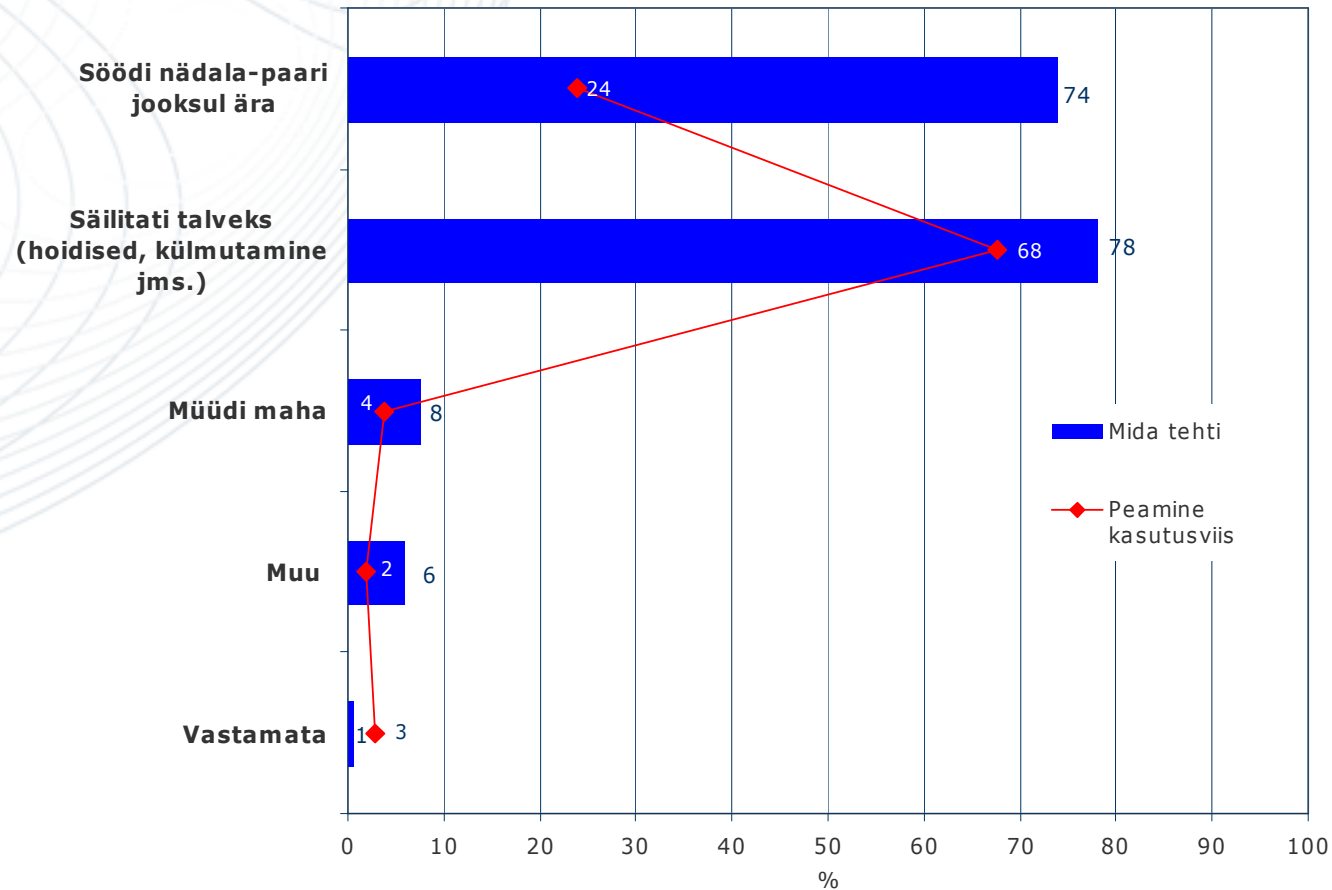
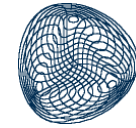
- Kindlasti tarbe pärast
- Pigem tarbe pärast
- Pigem lõbu pärast
- Kindlasti lõbu pärast
- Ei oska öelda

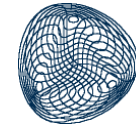
- Pigem tarbe pärast
- Kindlasti tarbe pärast
- Pigem lõbu pärast
- Kindlasti lõbu pärast
- Ei oska öelda

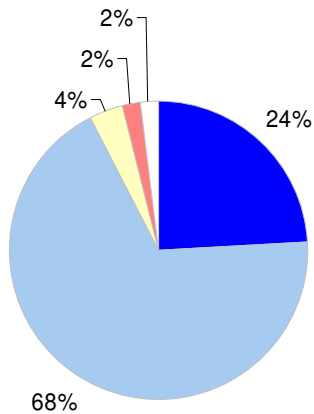
Mida tehti saagiga? On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

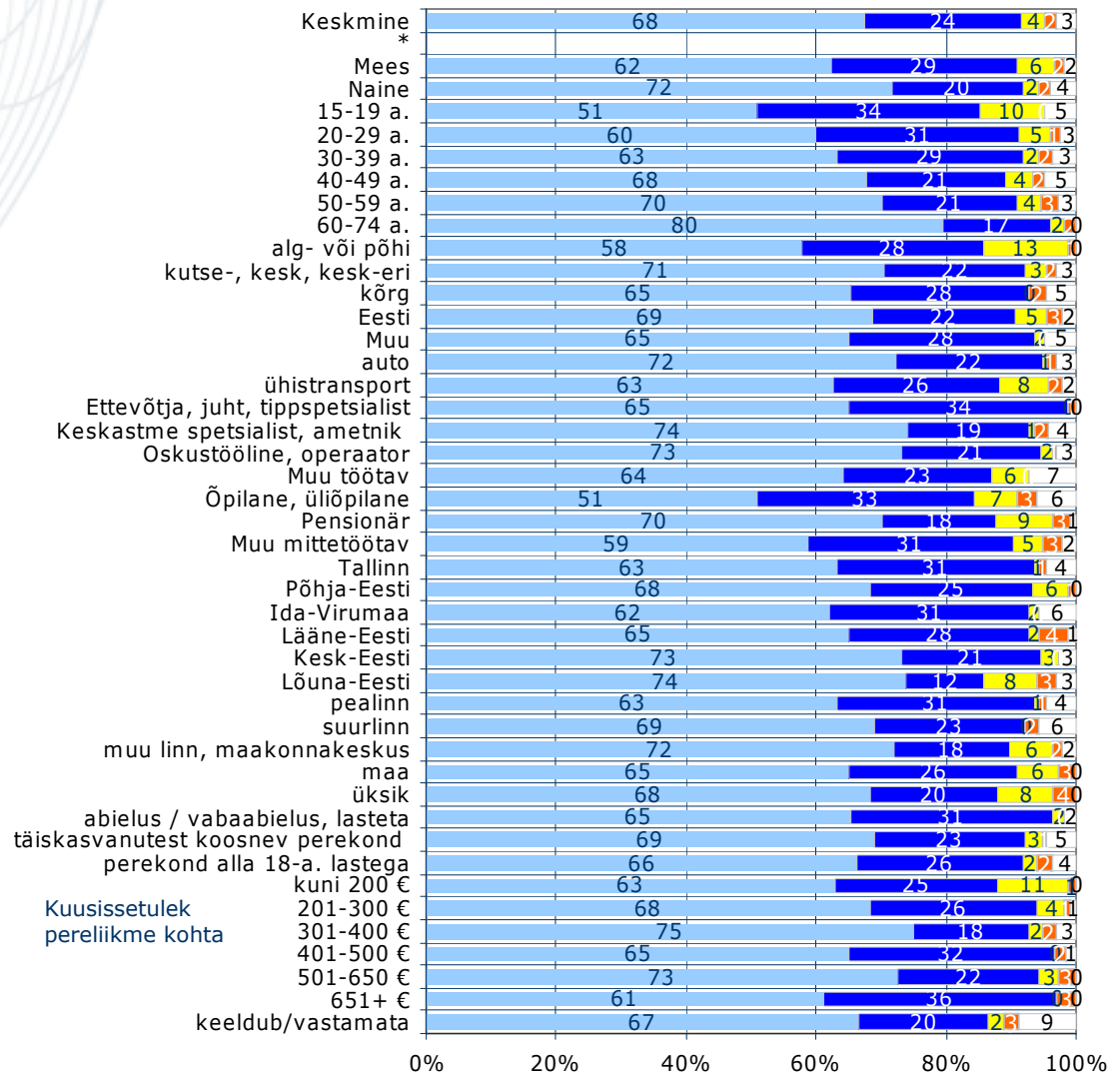
Mis oli saagi peamine kasutusviis? On käinud tänavu suvel ja sügisel metsas marjul-seenel n=518

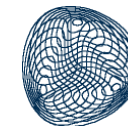
- Sõite nädala-paari jooksul ära
- Säilitate talveks (hoidised, külmutamine jms.)
- Müüsite maha
- Muu
- Vastamata

- Säilitate talveks
- Müüsite maha
- Vastamata
- Sõite nädala-paari jooksul ära
- Muu

Projektirühm

Projekti juhtimine ja aruanne:

Hella Kaldaru

Küsitluse läbiviimine:

Marina Karpištšenko, Kristel Toom,
Rutt Vihtla

Tabeltöötlus:

Tõnis Stamberg

Graafilised tööd:

Hella Kaldaru

Kontakt:

Telefon:

6 684 859

Faks:

6 277 584

E-post:

Hella@turu-uuringute.ee

Kodulehekülg:

www.turu-uuringute.ee

Adress:

Tatari 6, 10 116 Tallinn